
Нінель КЛИМЕНКО

**«МЕНІ ХОЧЕТЬСЯ ЗРОБИТИ
З СЕБЕ КОРИСНУ В ЖИТТІ ЛЮДИНУ...»:
ЖИТТЄВІ ШЛЯХИ ТА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ
ПРАКТИКИ АНАСТАСІЇ ГРІНЧЕНКО
(до 140-річчя від дня народження)**

Монографія

УДК 929Грінченко:94(477)]:[316.3+32]-055.2
К49

Затверджено до друку Вченою радою
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 8 від 30.05.2024 р.)

Автор

Клименко Н., доцент кафедри історичної та громадянської освіти Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, кандидат історичних наук.

Рецензенти:

Гирич І.Б., завідувач відділу джерелознавства нової історії України Інституту археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, доктор історичних наук; Потильчак О.В., завідувач кафедри джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін історичного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор історичних наук, професор; Яременко В.В., почесний професор Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук.

Клименко Н.

К49 «Мені хочеться зробити з себе корисну в житті людину...»: життєві шляхи та суспільно-політичні практики Анастасії Грінченко (до 140-річчя від дня народження) : моногр. / Н. Клименко. — Київ : Київ. столич. ун-т ім. Б. Грінченка, 2024. — 196 с.

ISBN 978-617-658-128-4

Уперше в монографії досліджено життєвий шлях та суспільно-політичну діяльність єдиної доньки родини Грінченків — Анастасії Грінченко. Розглядається питання особливостей формування її світоглядних засад, змісту життєвих стратегій у контексті сімейного виховання та навчання. Висвітлено зв'язок між становленням особистості А. Грінченко та освітніми ідеями, цінностями, педагогічними практиками родини Грінченків. Розкрито її роль в українському жіночому русі, суспільно-політичній діяльності на Полтавщині та в Лубенській самообороні. З'ясовано, що в'язничні умови, у яких перебувала А. Грінченко, переслідування політичних лідерів та громадських активістів, жорстоке придушення прав і свобод прискорили й визначили марксистське ідеологічне підґрунтя її поглядів.

Для викладачів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти та всіх, хто цікавиться питаннями, пов'язаними з життєвим шляхом і суспільно-політичною діяльністю А. Грінченко, а також жіночим соціалістичним рухом в Україні.

УДК 929Грінченко:94(477)]:[316.3+32]-055.2

© Н. Клименко, 2024

ISBN 978-617-658-128-4

© Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2024

Грінченко Анастасія Борисівна

(13 грудня 1884 — 1 жовтня 1908)

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	6
<i>РОЗДІЛ I. СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ПЕРЕКОНАНЬ І ЦІННОСТЕЙ НАСТІ ГРІНЧЕНКО</i>	11
«Любе моє Настинятко! Цілую дуже, моє маленьке стрижчатко»: педагогічні імперативи родини Грінченків у вихованні маленької Насті (1884–1893)	11
Чернігів — місто зростання та навчання Насті Грінченко (1894–1902)	40
Києве мій: завершення навчання в київській гімназії та перші кроки громадської діяльності (1902–1903)	48
<i>РОЗДІЛ II. ВХОДЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКУ ПУБЛІЧНУ ПОЛІТИКУ: ПЕРЕПЛЕТЕННЯ ПРИВАТНОГО ТА СУСПІЛЬНОГО</i>	56
Знайомство з Галичиною, її звичаями й традиціями (вересень — грудень 1903)	56
Біля витоків фемінізму: членство та активності Насті Грінченко у львівській жіночій організації «Кружок українських дівчат» (1903–1905)	74
В авангарді вищої жіночої освіти: Анастасія — студентка Львівського університету імені цесаря Франца I та школи М. Грушевського (1903 — початок 1905)	87
«Посувати життя наперед до того вселюдського ідеалу, котрий і для мене являється таким»: А. Грінченко, член Революційної української партії (1903 — січень 1906)	109

<i>РОЗДІЛ III. ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ АНАСТАСІЇ ГРІНЧЕНКО</i>	118
Лубенська самооборона: політична діяльність Насті Грінченко на Полтавщині (квітень — жовтень 1905)	118
Життя крізь ґрати: сумні та доленосні сторінки життя ув'язненої Анастасії Борисівни Грінченко (грудень 1905 — квітень 1906)	133
Боротьба до кінця: між Конотопом, Петербургом та Києвом (червень 1906 — березень 1907)	159
Трагічний 1908 рік та завершення «Лубенської справи» (1908 — жовтень 1909)	172
<i>Післямова</i>	193